

فهرست ۷		فارسی (۲)		پایه یازدهم – کلیه رشته‌ها		خبرنگار	
		فصل ۷ (درس‌های ۱۵ و ۱۶)		مدت آزمون: ۶۰ دقیقه			
ردیف	قلمرو زبانی (۳/۵) نمره						نمره
۱	با توجه به عبارت زیر، معنای کدام واژه نادرست است؟ «و در وی شکاری بسیار و اختلاف صیادان آن‌جا متواتر؛ زاغی در حوالی آن بر درختی بزرگ گشن خانه داشت، نشسته بود و چپ و راست می‌نگریست.» (۱) اختلاف: رفت‌وآمد (۲) متواتر: پیایی (۳) شکاری: صید (۴) گشن: پُرمیوه						۰/۲۵
۲	معادل معنایی واژه مشخص‌شده در بیت «تو را به آینه‌داران چه التفات بود؟/ چنان که شیفته حسن خویشتن باشی» را از عبارت زیر بیابید و بنویسید. «من که در ردیف اول با هزاران فشار و زحمت، نوشته روی تخته را می‌خواندم، اکنون در ردیف دهم، آن را مثل بلبل می‌خواندم! مسحور کار خود بودم؛ ابداً توجهی به ماجرای شروع‌شده نداشتم.»						۰/۲۵
۳	املاي صحیح واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) عقیدت ارباب مودت بدین خصلت پسندیده، در موالات تو صافی‌تر گردد و (ثقت – دوستان به کرم عهد تو بیفزاید. (ب) (غریب – قریب) به یک دقیقه بَر و بَر چشم به عینک و قیافه من دوخت.						۰/۵
۴	کدام عبارت فاقد «غلط املايي» است؟ (۱) بروم بالای منبر و بگویم رنج رعیت بس است؛ حکومت خوان‌های قداره‌کش بس است. (۲) تمام غفلت‌هایم را که ناشی از ناپیایی بود، حمل بر بی‌استعدادی و محملی و ولنگاری‌ام می‌کردند. (۳) اهمال جانب من جایز نشمری و از ضمیر بدان رخصت نیایی. (۴) من از مثل این واقعه، ایمن نتوانم بود و از تجارب برای دفع حوادث، صلاح‌ها توان ساخت.						۰/۲۵
۵	در متن زیر، املاي یک واژه نادرست است؛ شکل صحیح آن را بنویسید. «و چون ایشان حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگزاردند و به مئونت و مظاهرت ایشان از دست صیاد بجستم، مرا نیز از عهده لوازم ریاست بیرون باید آمد و مواجب ریاست را به ادا رسانید.»						۰/۲۵
۶	معنی فعل «ایستاد» در عبارت «صیاد شادمان گشت و گرازان به تگ ایستاد.» با معنای این فعل در کدام عبارت یکسان است؟ (۱) صیاد در پی ایشان ایستاد. (۲) موش این بشنود و زود در بریدن بندها ایستاد.						۰/۲۵
۷	با توجه به عبارت «و حالی صواب آن باشد که جمله به طریق تعاون قوتی کنید تا دام از جای برگیریم که رهایش ما در آن است. کبوتران فرمان وی بکردند و دام برکنندند و سر خویش گرفت.»؛ (الف) یک مورد حذف شناسه مشخص کنید. (ب) یک واژه بیابید که در زبان فارسی «هم‌آوا» داشته باشد.						۰/۲۵ ۰/۲۵
۸	واژه مشخص‌شده در کدام عبارت «قید» نیست؟ (۱) بر آن امید که آخر درمانند و بیفتند. (۲) چندان که دانه بدیدند غافل‌وار فرود آمدند. (۳) یاران را گفت: «این ستیزه‌روی در کار ما به‌جد است.» (۴) مات و مبهوت عینک کذا به چشمم است و خیره‌خیره معلّم را نگاه می‌کنم.						۰/۲۵
۹	با توجه به متن زیر جاهای خالی را پر کنید. «با این که چندین سال بود که شهرنشین بودیم، خانه ما شکل دهاتی ^۱ اش را حفظ کرده بود. مهمان داری ما پایان نداشت. ^۲ خدايش بيمارزد، پدرم در يادل بود. در لاتی کار شاهان را می‌کرد، ساعتش را می‌فروخت و مهمانش را پذیرایی می‌کرد. (الف) واژه‌های «دهاتی» و «شاهان» به ترتیب وابسته پسین از نوع و اند. (ب) ضمیر پیوسته در گروه وابسته پسین نیست.						۰/۵ ۰/۲۵
۱۰	درستی یا نادرستی گزاره زیر را تعیین کنید. در عبارت «در حالی که کلاس ده ردیف نیمکت داشت و من برای امتحان چشم مسلح، ردیف دهم را انتخاب کرده بودم.» دو وابسته پسین از نوع مضاف‌الیه و دو وابسته پسین از نوع صفت دیده می‌شود.						۰/۲۵
قلمرو ادبی (۲/۵) نمره							
۱۱	مفهوم کنایی هر یک از قسمت‌های مشخص‌شده را بنویسید. (الف) گرم و سرد روزگار دیده و خیر و شرّ احوال مشاهدت کرده. (ب) مادرم می‌گفت: به شتر افسارگسیخته می‌مانی.						۰/۵

پایه یازدهم - کلیه رشته‌ها		فارسی (۲)	۷
مدت آزمون: ۶۰ دقیقه		فصل ۲ (درس‌های ۱۵ و ۱۶)	۷
۰/۲۵	کدام آرایه در عبارت زیر به کار نرفته است؟ «چون او را در بند بلا بسته دید، زهاب دیدگان بگشاد و بر رخسار، جوی‌ها براند.»	(۱) تناقض (۲) استعاره (۳) اغراق (۴) تشبیه	۱۲
۰/۵	با توجه به بیت زیر، جاهای خالی را پر کنید. «درفشان لاله در وی چون چراغی و لیک از دود او بر جاننش داغی» الف) واژه آرایه «ایهام تناسب» آفریده است. ب) گوینده در این بیت برای سیاهی درون گل لاله، علت شاعرانه آورده است؛ این علت تراشی شاعرانه اما غیرواقعی، آرایه را خلق کرده است.		۱۳
۰/۲۵	عبارت زیر، فاقد کدام آرایه است؟ از داخل کمانک انتخاب کنید. (حس آمیزی - کنایه - تضاد) «اتفاقاً شیرین‌زبان و نقال هم بود. ما بچه‌ها خیلی او را دوست می‌داشتیم.»		۱۴
۰/۵	جاهای خالی را پر کنید. الف) «کلیله و دمنه» (ترجمه:) ب) «شلوارهای وصله‌دار» (نوشته:)		۱۵
۰/۵	دو ویژگی برجسته نثر زیر (از درس «قصه عینکم») را بنویسید. «در این حال، وضع من تماشایی بود. قیافه بغورم، صورت درشتم، بینی گردن‌کش و دراز و عقابی‌ام، هیچ‌کدام با عینک بادامی شیشه‌کوچک جور نبود. این‌ها به کنار، دسته‌های عینک، سیم و نخ، قوز بالا قوز بود و هر پدرمرد مصیبت‌دیده‌ای را می‌خندانند...»		۱۶
۰/۲۵	عبارت زیر از درس «کبوتر طوق‌دار» دقیقاً چه چیزی را توصیف می‌کند؟ «آورده‌اند که در ناحیت کشمیر، متصدی خوش و مرغزاری نزه بود که از عکس ریاحین او، پر زاغ چون دم طاووس نمودی و در پیش جمال او دم طاووس به پر زاغ مانستی.»	قلمرو فکری (۴) نمره	۱۷
۰/۲۵	در عبارت زیر، اعتقاد به کدام «باور» مطرح شده است؟ «گفت: ای دوست عزیز و رفیق موافق، تو را در این رنج که افگند؟ جواب داد که: مرا قضای آسمانی در این ورطه کشید.»	(۱) جمال پر طاووس و زشتی پر زاغ (۲) ریاحین مرغزار (۳) شکارگاه و سبزه‌زاری باصفا	۱۸
۰/۲۵	مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید. - جای مجادله نیست؛ چنان باید که همگان استخلاص یاران را مهم‌تر از تخلص خود شناسند. - گفت: ای دوست، ابتدا از بریدن بند اصحاب اولی‌تر.		۱۹
۰/۲۵	با توجه به عبارت زیر، چرا کبوتران، حقی بر گردن مطوقه دارند؟ «مرا بدین ملامت نباید کرد که من ریاست این کبوتران تکفل کرده‌ام و ایشان را از آن روی بر من حقی واجب شده است.»		۲۰
۰/۲۵	مفهوم ضرب‌المثل «دو برادری مثل غلم یزید می‌مانید.» چیست؟		۲۱
۰/۲۵	مفهوم کلی قسمت مشخص‌شده در عبارت زیر را بنویسید. «علما! با مغزهایتان با حکومت طرف شوید، این‌جا به هیچ قیمت نشکنید، آن‌جا شکسته و خمیرشده باشید.»		۲۲
۰/۲۵	توصیه نهایی عبارت زیر چیست؟ «آقا! کلام خام بدتر از طعام خام است.»		۲۳
۰/۲۵	منظور از «آتش» در عبارت زیر چیست؟ «آتشی که نمیرد همیشه در دل او بود.»		۲۴
۰/۲۵	معنی و مفهوم عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) بور می‌شدم. ب) موش بدین سخن التفات ننمود. ج) والّا طاعنان مجال وقیعت یابند. د) صیاد جال بازکشید و حبه بینداخت. ه) کبوتران اشارت او را امام ساختند و راه بتافتند.		۲۵
۱۰	جمع نمرات	موفق باشید	

۱۰ نادرست (۰/۲۵)

وابسته پسین از نوع مضاف‌الیه: «چشم» (یک مورد) / وابسته پسین از نوع صفت: «مسّاح» (صفت بیانی مطلق) - «دهم» (صفت شمارشی ترتیبی با پسوند ـ م) (دو مورد)

۱۱ الف) باتجربه (باتجربه‌بودن) (۰/۲۵)

ب) بی‌اختیار، آزاد و رها، بی‌نظم و ترتیب (۰/۲۵)

۱۲ گزینه «۱» تناقض (۰/۲۵)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: استعاره: «جوی» استعاره از اشک فراوان است.

گزینه «۳»: اغراق: در میزان گریستن اغراق کرده است.

گزینه «۴»: تشبیه: «بند بلا» (اضافه تشبیهی) - زهاب دیدگان (= چشمه چشم؛ اضافه تشبیهی)

۱۳ الف) لاله (۰/۲۵)؛ واژه «لاله» در این بیت به معنی «گل لاله» به کار رفته است، اما در معنی «نوعی چراغ» (معنای غیر قابل جای‌گذاری) با واژه‌های دود و چراغ و درفشان (= درخشان) ایهام تناسب می‌سازد.

ب) حسن تعلیل (۰/۲۵)؛ می‌گوید: درون گلبرگ‌های گل لاله سرخ، سیاه‌رنگ است؛ این نشان حسرتی است که همچون داغ بر دل او مانده است. (در حالی که علت واقعی این نیست.)

۱۴ تضاد (۰/۲۵) «شیرین‌زبان»: حس‌آمیزی و کنایه دارد (کنایه از «خوش‌سخن، کسی که کلامی خوش و دلنشین دارد»)

۱۵ الف) نصرالله منشی (۰/۲۵)

ب) رسول پرویزی (۰/۲۵)

۱۶ ۱) استفاده از اصطلاحات عامیانه (مثل یغور، جور نبود، قوز بالا قوز) و طنزآمیز (مثل بینی گردن‌کش و دراز و عقابی‌ام و ...) (۰/۲۵)

۲) توصیفات دقیق (نویسنده تصویری دقیق همراه با جزئیات از چهره خود و عینکی که بر چشم گذاشته بود ارائه داده است). (۰/۲۵)

۱۷ گزینه «۳» (۰/۲۵)؛ این عبارت شکارگاهی خوش‌آب‌وهوا و سبزه‌زاری باصفا را توصیف می‌کند که آراسته به گل‌ها و گیاهان بسیار زیبا بوده است.

۱۸ قضا و قدر، تقدیر و سرنوشت (جبرگرایی) (۰/۲۵)

۱۹ ایثار و فداکاری در راه دوستان (۰/۲۵)

۲۰ چون مطلقه ریاست و رهبری کبوتران را به عهده گرفته بود. (۰/۲۵)

۲۱ قدبلند هستید (یا: قد بلند و دراز داشتن) (۰/۲۵)

۲۲ در مبارزه با حکومت استوار و باصلابت باشید (منعطف نباشید، مقاوم باشید و تسلیم نشوید). (۰/۲۵)

۲۳ سنجیده سخن گفتن (سنجیده‌گویی) (۰/۲۵)

۲۴ عشق و شور (۰/۲۵)

۲۵ الف) شرمنده می‌شدم، از خجالت سرخ می‌شدم. (۰/۲۵)

ب) موش به این سخن توجه نکرد. (۰/۲۵)

ج) وگرنه سرزنش‌کنندگان فرصت سرزنش پیدا می‌کنند. (۰/۲۵)

د) صیاد دام را پهن کرد (۰/۲۵) و دانه پاشید. (۰/۲۵)

ه) کبوتران دستور او (مطوقه) را (۰/۲۵) راهنمای عمل خود قرار دادند (۰/۲۵) و مسیرشان را تغییر دادند. (۰/۲۵)

آزمون شماره ۷ (درس‌های ۱۵ و ۱۶)

۱ «گشن» (۰/۲۵)؛ گشن به معنی «انبوه، پُر شاخ و برگ» است.

۲ مسحور (۰/۲۵)؛ مسحور به معنی «شیفته، مجذوب، مفتون» است.

۳ الف) ثقت (۰/۲۵)؛ ثقت یعنی «اطمینان، خاطرجمعی»

ب) قریب (۰/۲۵)؛ قریب به معنی «نزدیک، حدود» است و غریب یعنی «دور از شهر و خانه، بیگانه و تنها».

۴ گزینه «۳» (۰/۲۵)

بررسی غلط‌های املائی و شکل صحیح آن‌ها:

گزینه «۱»: خوان‌ها (غلط) ← خان‌ها؛ خوان به معنی «سفره» است و خان به معنی «رئیس، سرور و بزرگ قوم».

گزینه «۲»: محملی (غلط) ← مهملی؛ مهمل به معنی «تنبل و بیکاره» را با محمل (= کجاوه که بر شتر نهند، مهد) اشتباه نگیرید.

گزینه «۴»: صلاح (غلط) ← سلاح؛ مراقب باشید، معنا و کاربرد املائی صلاح (= خیر و نیکی، پارسائی، مصلحت) را با سلاح (= ابزار جنگ) اشتباه نگیرید.

۵ معونت (۰/۲۵) (معونت: یاری، کمک)

○ «مئونت» (یا: مؤونت) به معنی «رنج، خرج و هزینه» است که ارتباطی به متن ندارد و با توجه به معنی متن و همراهی کلمه «مُظاهرت» (= حمایت و پشتیبانی)، معونت صحیح است.

۶ گزینه «۲» (۰/۲۵)

فعل «ایستاد» در عبارت سؤال و گزینه «۲» به معنی شروع کرد، آغاز کرد به کار رفته است. ○ «ایستاد» در عبارت گزینه «۱» به معنی «رفت، دوید» است.

۷ الف) ... و سر خویش گرفت‌اند (۰/۲۵)؛ شناسه «ند» در جمله آخر به قرینه شناسه فعل قبلی (لفظی) حذف شده است.

ب) صواب (۰/۲۵) (صواب: مصلحت، صلاح، پسندیده و درست / ثواب: اجر و پاداش - خویش: خود، خویشاوند / خویش: ابزار شخم‌زنی)

۸ گزینه «۳» (۰/۲۵)؛ «به‌جد» (= جدی) در این عبارت، مسند است.

۹ الف) صفت (صفت بیانی نسبی) (۰/۲۵) - مضاف‌الیه (۰/۲۵)

ب) مورد ۲ (یا: خدایش) (۰/۲۵)

«خدایش بیامرزد»: خدا او را بیامرزد؛ پس ضمیر پیوسته، مفعول است نه مضاف‌الیه و وابسته پسین.

مورد ۱:

مورد ۲:

شکل دهاتی اش را حفظ کرده بود. ساعتش را می‌فروخت.

هسته صفت ۳. الیه هسته ۱.۳. الیه

بیانی

مورد ۳:

مهمان‌ش را پذیرایی می‌کرد.

هسته ۳. الیه